

OGŁOSZENIA

1. Karteczki do liturgicznego wspomnienia żywych i zmarłych należy podawać w dzień poprzedzający Boską Liturgię lub przed Boską Liturgią, na Proskomidii. Proskomidia rozpoczyna się około pół godziny przed rozpoczęciem Boskiej Liturgii.
2. Zachęcamy rodziców, którzy jeszcze nie zapisali dzieci na katechezę, aby skontaktowali się w tym celu z ks. Arturem.
3. **16 września** po zakończeniu Boskiej Liturgii odbędzie się molebień z okazji rozpoczęcia roku szkolnego 2012/13. Po zakończeniu molebna odbędzie się zebranie rodziców w sprawie ustalenia harmonogramu zajęć z religii.
4. Są jeszcze ikony do ikonostasu, które oczekują na sponsorów. Osoby, które są zainteresowane sfinansowaniem napisania jednej (lub kilku) z nich proszone są o kontakt ze starostą Kaplicy, Panem Danielem Czerewackim.
5. Istnieje możliwość zorganizowania wyjazdu do Monasteru św. Dymitra w Sakach na święto patrona klasztoru w dniach **7-8 listopada**. Wyjazd planowany jest po południu **7 listopada (środa)**, aby móc uczestniczyć w Boskiej Liturgii, która będzie sprawowana o północy. Następnie planowany jest powrót do Warszawy. Osoby chętne udać się na święto prosimy o kontakt z ks. Arturem.

NABOŻEŃSTWA

- 13. 09.** – Całonocne czuwanie przed świętem Podwyższenia Krzyża Pańskiego – **godz. 18.00**
- 14. 09.** – Boska Liturgia w święto Podwyższenia Krzyża Pańskiego – **godz. 7.00**
- 15. 09.** – Całonocne czuwanie – **godz. 18.00**
- 16. 09.** – Boska Liturgia – **godz. 10.00**

Wydawca: Kaplica pw. św. męcz. archimandryty Grzegorza (Peradze),
ul. Lelechowska 5, 02-351 Warszawa, <http://liturgia.cerkiew.pl>

Redaktor: ks. Artur Aleksiejuk

Kontakt: ks.artur.aleksiejuk@gmail.com

Osoby pragnące wesprzeć finansowo wydawanie gazetki parafialnej proszone są o kontakt z ks. Arturem

Kaplica pw. św. męcz. archim. Grzegorza (Peradze)
w Warszawie

Biały Anioł

Nr 2 (2012)

9 września 2012 r.

Podwyższenie Krzyża Pańskiego

**Krzyżowi Twemu kłaniamy się Władco i święte
Zmartwychwstanie Twoje sławimy**

O święcie

14 września w kalendarzu liturgicznym Kościoła prawosławnego przypada święto Podwyższenia Krzyża Pańskiego. Św. Andrzej z Krety, biskup i autor Wielkiego Kanonu Pokutnego, w swojej homilii na to święto głosi: „*Wielką zaiste i cenną rzeczą jest Krzyż. Wielką, ponieważ przezeń otrzymaliśmy wiele dóbr (...). Cenną zaś, ponieważ Krzyż jest znakiem męki i triumfu Boga: znakiem męki z powodu dobrowolnej w męce śmierci; znakiem triumfu, ponieważ dzięki niemu szatan został zraniony, a wraz z nim została pokonana śmierć; ponieważ bramy piekła zostały skruszone, Krzyż zaś stał się dla całego świata powszechnym znakiem zbawienia*”.

Nie jesteśmy w stanie jednoznacznie odpowiedzieć na pytanie, jaki był los Drzewa Krzyża w najwcześniejszym okresie po wydarzeniach paschalnych. Tradycja także niejednoznacznie ukazuje Jego odnalezienie, chociaż wiadomo, że znajdował się On w zbudowanej w czasach Konstancyna Wielkiego bazylice Grobu Pańskiego.

Co stało się z Krzyżem po zdjęciu z niego Ciała Chrystusa, po Jego pogrzebaniu i Zmartwychwstaniu? Wśród gnostycznie nastawionych judeochrześcijań, czyli wyznawców Chrystusa pochodzących z narodu żydowskiego, odzywały się głosy, że Krzyż został pochowany w grobie wraz z martwym Ciałem Chrystusa. Zstąpił zatem wraz z Chrystusem do krainy zmarłych, którą nazywamy otchłanią, a następnie wraz z Nim powstał z grobu i podniesiony do nieba ukazuje się wszystkim jako eschatologiczny znak nadchodzącej Paruzji, czyli powtórnego przyjścia Jezusa Chrystusa.

Pojawiła się też myśl o ukryciu Drzewa Krzyża w pustym grobie Chrystusa, gdyż pozostawionemu przez Józefa z Arymatei i Nikodema na miejscu ukrzyżowania Jezusa groziło zniszczenie ze strony Żydów. Dokonane w tajemnicy schowanie dotyczyło także tytułu śmierci wypisanego przez Piłata, gwoździ i krzyży, na których skonali dwaj zbrodniarze ukrzyżowani wraz z Jezusem. Ukryty i zasunięty kamieniem Krzyż objawiał jednak swoją moc, która uwalniała opętanych, przyprowadzonych w pobliże, od mocy szatańskiej, a także ukazywał się wzywającym go chrześcijanom w postaci świetlnej. Miał także po znalezieniu i ukazaniu go w specjalnie zbudowanej świątyni udać się do nieba.

Przytoczone opinie pojawiają się w apokryficznych pismach Nowego Testamentu i są wyrazem wiary w moc Krzyża Pańskiego, a także dają świadectwo przekonaniu, że Krzyż zachował się pomimo zakusów nieprzyjazyńskich Żydów, a następnie także w okresie panowania rzymskiego, które po upadku drugiego powstania żydowskiego (rok 135 po Chrystusie) zniszczyło święte miejsca chrześcijan (Golgota, Grób Chrystusa) i zbudowało na nich sanktuaria pogańskie.

Ukryty Krzyż został następnie odnaleziony. Okoliczności jego odnalezienia wymykają się jednak ścisłemu badaniu historycznemu, gdyż w źródłach wczesnochrześcijańskich znajdują się różniące się od siebie legendy, a dokładniejsze dane dotyczą dopiero obchodu święta nawiązującego do samego faktu.

Tradycja pochodząca z Edessy znalezienie Krzyża przypisuje Protonice, żonie cesarza Klaudiusza, która miała zostać nawrócona przez nauczanie św. Piotra i udała się do Jerozolimy, aby adorować Krzyż i inne narzędzia męki Chrystusa.

Bardziej rozpowszechniona tradycja wskazuje na św. Helenę, matkę cesarza Konstancyna Wielkiego, jako na tę, która odnalazła Krzyż Chrystusa. W obu tradycjach mowa jest o znalezieniu trzech krzyży i identyfikacji Chrystusowego przez wskrzeszenie zmarłego, który został doprowadzony do bezpośredniego z nim kontaktu.

Św. Helenie przypisuje się także udział w zbudowaniu dwu bazylik w Jerozolimie, z których jedna, zwana Anastasis, obejmowała Grób Chrystusa, a druga, zbudowana w sąsiedztwie i nazwana Martyrion, przyległa do skały Golgoty. Z poświęceniem tych bazylik związane jest święto odnalezienia Krzyża i obchodzone je uroczyste w dniu 14 września. W trakcie obchodów zebrani pielgrzymi uczestniczyli w tak zwanym *hyposis* czyli podwyższeniu Drzewa Krzyża, polegającym na podnoszeniu go w czterech miejscach świątyni dla adoracji ludu. Obrzęd ten celebrowany był z wielką radością i podniosłością, o czym świadczy Egeria, chrześcijańska pątniczka, która nawiedziła miejsca święte pod koniec czwartego wieku i pozostawiła po sobie bezcenne notatki, opisujące nawiedzane miejsca i dokonujące się tam nabożeństwa.

W takim kontekście dziejowym pojawiło się to wrześniowe święto. Równocześnie w Syrii, a potem w Galii i Rzymie obchodzono święto Znalezienia w dniu 3 maja, a w dniu 7 maja na Zachodzie czczono pamiątkę tryumfalnego objawienia się Krzyża Konstancynowi Wielkiemu, który miał usłyszeć słowa: *W tym znaku zwyciężysz*.

W Jerozolimie uroczystość Krzyża Świętego obchodzono zaś 14 września. Tak było w czasach bizantyjskich do zdobycia Jerozolimy przez Persów pod wodzą ich króla Chosroesa II w dniu 20 maja 614 roku. Wielu chrześcijan zostało wówczas pomordowanych, bazyliki obrócono w ruinę, a Święty Krzyż zabrano do Persji.

Piętnaście lat później cesarz bizantyjski Herakliusz pokonał Persów i odzyskał Krzyż Chrystusowy, który następnie uroczyste sam wniósł do Jerozolimy, wchodząc do niej przez Bramę Złotą. Legenda podaje, że cesarz niosący Krzyż ubrany był w drogocenne szaty, ale jakaś tajemna moc nie pozwalała mu wejść do miasta. Dopiero pouczony przez biskupa Jerozolimy Zachariasza zdjął bogaty strój i boso wniósł Relikwie aż do odbudowywanej po zniszczeniu Bazyliki.

Pamiątkę tego wydarzenia, które było ponownym podwyższeniem Krzyża, także obchodzono corocznie w dniu 14 września. Świadczy o tym zwyczaj z czasów, gdy Jerozolima była w rękach krzyżowców (wiek dwunasty), że zamkniętą wówczas Bramę Złotą otwierano tylko dwa razy w roku, w Niedzielę Palmową dla przejścia procesji z palmami i w dniu 14 września dla upamiętnienia drogi powrotu Krzyża.

Ks. Artur Aleksiejuk